

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข - หนองบัวลำภูครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัยโดยการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข - หนองบัวลำภู โดยอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยรูปแบบความสัมพันธ์แบบสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) แล้วสร้างแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา นำผลการวิจัยที่ได้มาสร้างรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข-หนองบัวลำภู
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกุศลินจีพิทยาคม

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคม และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข-หนองบัวลำภู
2. หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกุศลินจีพิทยาคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังการทดลอง นักเรียนในห้องเรียนของกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาจิตสาธารณะดีกว่าก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เฉพาะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข – หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2558 จำนวน 52 โรงเรียน นักเรียน จำนวน 42,105 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้จากการ กำหนดขนาดตามสูตรของ Taro Yamane (1967 : 727) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional-Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน ตัวแปรในการวิจัยได้แก่ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข – หนองบัวลำภู จำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) บุคลิกภาพ 2) ความมีวินัย 3) สภาพครอบครัว 4) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 5) การเลียนแบบผู้ปกครอง ตัวแปรระหว่างกลางจำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) การเลียนแบบสื่อ 2) การเลียนแบบครู 3) การเลียนแบบเพื่อน และตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ จิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข – หนองบัวลำภู

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามแนวทางของวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 3 ตอน ตามตัวแปรต่าง ๆ คือ ตอนที่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2) สอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะ จำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3) สอบถามปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ จำนวน 60 ข้อ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยโปรแกรมลิสเรล (LISREL for Windows) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทางด้วย (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยสมการเชิงโครงสร้าง อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆของตัวแปรต้น ตัวแปรคั่นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม คือ 1) บุคลิกภาพ 2) การเลียนแบบผู้ปกครอง 3) การเลียนแบบครู 4) ความมีวินัย และ 5) การเลียนแบบเพื่อน มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข – หนองบัวลำภู โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05)

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลย – หนองบัวลำภู โดยมี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้เสีย จำนวน 25 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเกณฑ์การเลือก กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักวิชาการด้านการศึกษา มีผลงานวิชาการด้านการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจำนวน 5 คน เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลย – หนองบัวลำภู โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกจากผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 5 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน ตัวแทนจาก สถานักเรียน 5 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์จากการศึกษาของผู้วิจัย ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาเป็นประเด็นในการพิจารณาสร้างรูปแบบ รวบรวมข้อมูลโดยการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) และการ ระดมสมอง (Brain Storming) และพิจารณากิจกรรมที่ได้จาก การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต19 เลย – หนองบัวลำภู กับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกุศลินจีพิทยาคม จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียน 49 คน ตัวแปร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบ แผนงาน กิจกรรมและโครงการที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2 ปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์ในการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้จากการวิจัยในระยะ ที่ 1 มีวิธีการประเมิน คือ การเปรียบเทียบ ผลการบันทึก ผลการสังเกต และผลการตอบแบบสอบถาม(จากปัจจัยที่เป็น ผลลัพธ์ในการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1) กับกลุ่มทดลอง โดยเปรียบเทียบ ก่อนและหลังทดลอง และการรวบรวมข้อมูลโดยใช้รูปแบบการพัฒนาที่สร้างขึ้นในการวิจัย ระยะที่ 2 ทดลองใช้กับกลุ่มทดลองประมาณ 1 เทอม และเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลอง (Pretest) ต่อมาดำเนินการทดลองใช้ รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา กับนักเรียนกลุ่มทดลอง และสุดท้าย คือ หลังการทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลอง (Posttest) เปรียบเทียบก่อนและหลัง ทดลอง ด้วยการใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม แบบวัดซ้ำ MANOVA (Repeated Measure)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการพัฒนাজิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข – หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.36 การเลียนแบบผู้ปกครอง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.31 การเลียนแบบครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.24 ความมีวินัย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.17 และ การเลียนแบบเพื่อน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.13 ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อรูปแบบการพัฒนাজิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข – หนองบัวลำภู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายการผันแปรในตัวแปรผลลัพธ์ ได้ร้อยละ 53 ($R^2 = 0.53$)

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนাজิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนাজิตสาธารณะของนักเรียน โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญ ได้รูปแบบการพัฒนাজิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1 รูปแบบ จากปัจจัยเชิงสาเหตุ 5 ด้าน กำหนดเป็น 4 แนวทาง โดยมีกิจกรรมภายใต้ จำนวน 12 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) แนวทางการพัฒนา โดยการอบรมให้ความรู้ ประกอบด้วย กิจกรรม แต่งกายอย่างเหมาะสม การสื่อสารที่ดี การสร้างบุคลิกภาพภายใน การรู้เรื่องวินัย 2) แนวทางการพัฒนาโดยบุคคลต้นแบบ ประกอบด้วย กิจกรรม บุคคลต้นแบบ (ผู้ปกครอง) การวิเคราะห์บุคคลต้นแบบ(ครู) อยากรเป็นเหมือนครู เพื่อนดีมีทุกวัน 3) แนวทางการพัฒนาโดยการเสริมสร้างลักษณะชีวิตให้มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกิจกรรม ช่วยฟังหน่อย วางแผนการใช้เวลา กิจกรรมสมุดบันทึกความดี 4) แนวทางการพัฒนาโดยการศึกษาดูงาน ประกอบด้วยกิจกรรมศึกษาดูงานบุคคลตัวอย่าง

การวิจัยระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนাজิตสาธารณะของนักเรียนกับกลุ่มทดลองคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกุดดินจี่พิทยาคม จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 49 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกลุ่มทดลอง มีการพัฒนাজิตสาธารณะดีขึ้น หลังการทดลองใช้รูปแบบได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลย – หนองบัวลำภู

ปัจจัยที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลย- หนองบัวลำภู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.71 การเลียนแบบผู้ปกครอง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.23 การเลียนแบบครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.23 ความมีวินัย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.17 และ การเลียนแบบเพื่อน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.23 ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย มาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ บุคลิกภาพ ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลย- หนองบัวลำภู เป็นผลเนื่องมาจาก บุคลิกภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่มีความสำคัญในการทำให้เกิดพฤติกรรม ต่าง ๆ โดยเฉพาะการส่งผลต่อการแสดงออก ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วยพันธุกรรมสิ่งแวดล้อมและช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลกล่าวคือ 1) พันธุกรรมสิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมส่วนมากเป็นลักษณะทางกายเช่นความสูงต่ำลักษณะเส้นผมสีผิวชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิดและข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิดเช่นตาบอดสีศีรษะล้านนิ้วเกินมือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น 2) สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกายทางจิตและบุคลิกภาพ คือบุคคลอื่นๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่นๆ นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาบุคลิกภาพเจตคติพฤติกรรมทางสังคมมนุษย์ 3) ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนมาก

Kline, Pual (1966:18-195) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ เก็บตัว – แสดงตัวลักษณะทางอารมณ์ และอาการทางประสาทกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเด็ก โรงเรียนมัธยมประสมในเมือง 138 คนและเด็กใน โรงเรียนชุมชน 40 คน พบว่าบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา และบุคลิกภาพ เก็บตัว – แสดงตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ดังนั้นบุคลิกภาพของนักเรียน จึงเป็นการพัฒนาที่จะต้องจัดหา หรือสร้างบุคคล ต้นแบบควบคู่กันไปด้วย จะเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตาม ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และรวมไปถึงในด้านจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข – หนองบัวลำภู

1.2 ปัจจัยด้านการเรียนแบบผู้ปกครอง

เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยด้านการเรียนแบบผู้ปกครอง ส่งผลต่อ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 19 เลข – หนองบัวลำภู เป็นผลเนื่องมาจาก การเรียนแบบผู้ปกครอง เป็นปัจจัย ภายนอกที่มีอิทธิพลรวมต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำให้เกิด พฤติกรรม ต่าง ๆ โดยเฉพาะการส่งผลต่อการแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ Miller, Judith Ann. Online (1981) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมของเด็กในระดับชนบทและระดับเมืองในปี ค.ศ.1981 พบว่า พื้นฐานของครอบครัวมีความสัมพันธ์ ส่งผลทางตรงกับค่านิยมของเด็กทั้งในเมืองและชนบท Klass, Carol Speckman (1984: 405 – A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมผลกระทบจาก ห้องเรียนและสังคมวัฒนธรรมด้วยวิธีการศึกษาแบบเฝ้าดูตลอดเวลา โดยทำการสังเกตเด็ก ในกลุ่มทุกวัน ผลการศึกษา พบว่า ค่านิยมของนักเรียนส่วนหนึ่งได้รับผลมาจากการถ่ายทอดมา จากครอบครัวและภูมิหลังของเด็ก สอดคล้องกับ Symond, P.M (1973: 283 – 285) ได้ศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับบุตร เปรียบเทียบกับการปฏิเสธบุตร พบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมโนคติเกี่ยวกับตนเองสูง คือ รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความอบอุ่นและ ปลอดภัย ดังนั้นการพัฒนารูปแบบผู้ปกครองของนักเรียนจึงเป็นการพัฒนาที่จะต้อง จัดหา หรือสร้างบุคคลต้นแบบควบคู่กันไปด้วย จะเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติ และควบคุมตนเองตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และรวมไปถึงในด้านจิตสาธารณะ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข –
หนองบัวลำภู

1.3 ปัจจัยด้านการเรียนแบบครู

เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ การเรียนแบบครูในการมีจิตสาธารณะ ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข – หนองบัวลำภู เนื่องมาจาก การเรียนแบบครูในการมีจิตสาธารณะ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลร่วมต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการทำให้นักเรียนเกิดการยอมรับมีเจตคติที่ดีทั้งในด้านการเรียนการปฏิบัติตน ซึ่งทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่คล้ายหรือเหมือนกับตัวแบบที่เด็กได้เรียนแบบ ศิริรัตน์ ภูสกุลเจริญศักดิ์ (2531 : 37 ; อ้างอิงจาก Cogan and Levin. 1957) ได้ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์แบบอบอุ่น เป็นมิตร ระหว่างครูและนักเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีงาม จะทำให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น และถ้าครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันมากเท่าไร นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น นักเรียนมีความศรัทธาในตัวครู ความศรัทธาที่นักเรียนมีให้แก่ครู จะช่วยให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ การมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับศักดิ์สิทธิ์ บุญรังศรี (2546 : 102) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม พบว่าปัจจัยด้านครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาวิชาก่อสร้างวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม อยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาใช้เวลาในการเรียนอยู่กับครูผู้สอนค่อนข้างมากจึงมีความสนิทสนมใกล้ชิดกัน มีเวลาดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิดในการอบรมสั่งสอนให้นักศึกษาอยู่ในกฎระเบียบของทางวิทยาลัย และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ดังนั้นพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนจึงมีผลมาจากการเรียนแบบครูและเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

1.4 ปัจจัยด้านความมีวินัย

เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ความมีวินัย ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข – หนองบัวลำภู เป็นผลเนื่องมาจาก ความมีวินัย ทำให้นักเรียนได้รู้จักการปกครองตนเอง ควบคุมตนเอง ทราบข้อควรประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ ของโรงเรียน ความมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็น ในการที่จะทำให้เกิด จิตสาธารณะของนักเรียน

พรสิริ มั่นคง (2549 : 66 – 67) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร จากการศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัย ในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยในการเรียน ความเชื่ออำนาจในตนสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สอดคล้องกับ Wiggins, J.S. and Others (1971 : 289) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองพบว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผล มีความยืดหยุ่นในความคิด และพฤติกรรมทางสังคม และมีสุขภาพดีกว่าผู้ที่ขาดวินัยในตนเองด้วย ดังนั้นการปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และรวมไปถึงในด้านของการมีวินัยย่อมเกิดความสุขในชีวิตของตน และมีความรับผิดชอบต่อการมี จิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เลข- หนองบัวลำภู

1.5 ปัจจัยด้านการเรียนแบบเพื่อนในการมีจิตสาธารณะ

เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ การเรียนแบบเพื่อน ส่งผลต่อการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน เป็นผลเนื่องมาจาก การเรียนแบบเพื่อนเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลรวมต่อจิตสาธารณะของนักเรียน และ เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญทำให้นักเรียน ได้มีการพัฒนาบุคลิกภาพในหลายด้าน ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ การเรียนแบบความประพฤติในเรื่องของการมีจิตสาธารณะ ดังนั้นการเรียนแบบเพื่อนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน Cattell, Raymond B (1970 : 412 - A) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมของนักเรียนได้รับอิทธิพลจากเพื่อนสอดคล้องกับ Cumming, William K and Others (1988 : 176) ได้ทำการศึกษาสาเหตุของการเกิดค่านิยมผลการศึกษาพบว่าเพื่อนและสังคมของวัยรุ่น เป็นสาเหตุของการเกิดค่านิยม ทั้งส่วนตัววัยรุ่น และค่านิยมของสังคมรวมทั้ง Astin, Alexander W (1968 : 187) กล่าวว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อ ความคิดและการตัดสินใจในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่กำลังเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพและด้านความคิด ดังนั้นการเรียนแบบเพื่อนในการมีจิตสาธารณะจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 19 เลข - หนองบัวลำภู

2. ผลการทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกุศลินจีพิทยาคม

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาจิตสาธารณะในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ 1 รูปแบบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง ดังนี้ 1) การอบรม ให้ความรู้ ได้แก่ การแต่งกายเหมาะสม การสื่อสารที่ดี การสร้างบุคลิกภาพภายใน และรู้เรื่องวินัย 2) การพัฒนาโดยบุคคลต้นแบบ ได้แก่ บุคคลต้นแบบ (ผู้ปกครอง) บุคคลต้นแบบ (ครู) ครูดีมีจิตสาธารณะ บุคคลต้นแบบ (เพื่อน) 3) การเสริมสร้างลักษณะชีวิตให้มีจิตสาธารณะ ได้แก่ ฟังหน่อยซิ การวางแผนเรื่องเวลา และสมุดบันทึกความดี และ 4) การศึกษาดูงาน ได้แก่ การศึกษาดูงานสถานที่ และบุคคลตัวอย่าง ด้านการมีจิตสาธารณะ

2.1 แนวทางการพัฒนาโดยการอบรม ให้ความรู้ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาโดยการอบรมให้ความรู้ จำนวน 4 กิจกรรม

2.1.1 กิจกรรม การแต่งกายที่เหมาะสม

จากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองรูปแบบการพัฒนากิจกรรมแต่งกายที่เหมาะสมของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังนี้

- 1) เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมในการแต่งกาย การมาโรงเรียนทันเวลา และการมีความรับผิดชอบต่องานที่ครูมอบหมาย
- 2) นักเรียนมีความรับผิดชอบและใส่ใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น
- 3) การปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมมีความผิดพลาดน้อยลง เพราะนักเรียน มีความพร้อม และเข้าใจในการแต่งกายที่เหมาะสม กับกิจกรรม
- 4) นักเรียนมีความภาคภูมิใจ ที่ได้แต่งกายเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรม

2.1.2 กิจกรรม การสื่อสารที่ดี

จากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการสื่อสารที่ดีของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังนี้

- 1) เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมในการสื่อสาร การพูดคุยในกลุ่มไปในทางที่ไม่สร้างความสามัคคี และสร้างสรรค์
- 2) นักเรียนมีความรับผิดชอบ ในการใช้วาจาของตนเองมากขึ้น
- 3) การปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมมีความผิดพลาดน้อยลง เพราะนักเรียน

มีความพร้อม และเข้าใจจิตทบทวนการใช้วิธีการสื่อสาร เช่นการใช้คำพูดและท่าทางแสดงออก ที่เหมาะสมกับกิจกรรมหรือกาละเทศะทางสังคม

2.1.3 กิจกรรม การสร้างบุคลิกภาพจากภายใน

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองรูปแบบการพัฒนากิจกรรมการสร้างบุคลิกภาพจากภายในของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังนี้

- 1) เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมในการแต่งกาย การสื่อสารกับบุคคลอื่น การมีเป้าหมาย และแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีในการทำเรียนและทำกิจกรรมจิตสาธารณะ
- 2) นักเรียนมีความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานของตนเองและร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น
- 3) การปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมมีความผิดพลาดน้อยลง เพราะนักเรียน มีความพร้อม และเข้าใจจิตทบทวนการคิด การตัดสินใจ แสดงออกที่เหมาะสมกับกิจกรรม

2.1.4. กิจกรรม รู้เรื่องวินัย

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรม รู้เรื่องวินัย กับนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

- 1) นักเรียนตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำสั่งและประพฤติตนเหมาะสมกับวัย
- 2) นักเรียนมีวินัยในการเรียน รับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม ทำการบ้าน หรือทบทวนบทเรียนเอง โดยไม่ต้องสั่ง
- 3) นักเรียนมีวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำสิ่งใดก็ทำงานสำเร็จ และทำอย่างเต็มความสามารถ

2.2 แนวทางการพัฒนาโดยบุคคลต้นแบบ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนา โดยบุคคลต้นแบบ จำนวน 4 กิจกรรม

การอบรมเลี้ยงดู เป็นการกระทำในกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อขัดเกลา และหล่อหลอมให้สมาชิกใหม่ของสังคมมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเป็นไปในแนวทางที่สังคมปรารถนา การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปแสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน สามารถเข้ากันได้โดยใช้สื่อหรือเครื่องมือที่เหมาะสมการเลียนแบบจะเกิดขึ้นจากการพอใจในการเรียนรู้ ผลจากการเรียนรู้ที่น่าพอใจนี้เองทำให้เกิดแรงขับในการเลียนแบบขึ้น

การเขียนแบบจะเห็นได้ชัดเจนในเด็กวัยรุ่น บุคคลที่เด็กเขียนแบบอาจเป็นบุคคลที่เด็กพบปะคุ้นเคยหรือไม่รู้จักเป็นส่วนตัวก็ได้ บุคคลที่เด็กเขียนแบบนี้ก็คือ ตัวแบบ (Models) ที่เด็กพอใจ การเขียนแบบเป็นการลดความเครียดทางอารมณ์ ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งหรืออุปสรรคในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กก็ได้

2.2.1 กิจกรรม บุคคลต้นแบบ (ผู้ปกครอง)

จากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองรูปแบบการพัฒนากิจกรรมบุคคลต้นแบบของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังนี้

- 1) นักเรียนระบุแบบอย่างด้านการมีจิตสาธารณะ ของผู้ปกครองได้
- 2) นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงการมีจิตสาธารณะ ของผู้ปกครองที่เลือกเป็นต้นแบบได้
- 3) นักเรียนสามารถระบุคุณลักษณะของบุคคลต้นแบบที่ดีได้
- 4) นักเรียนสามารถบอกแนวทางในการนำบุคคลต้นแบบซึ่งเป็นผู้ปกครองมาเป็นแบบอย่างความประพฤติได้

2.2.2 กิจกรรม บุคคลต้นแบบ (ครู)

สถานศึกษาและครูมีหน้าที่ในด้านการอบรมสมาชิกในสังคมให้รู้จักระเบียบแบบแผนของสังคมด้านการพัฒนาคุณภาพของสมาชิกในสังคมและด้านทำหน้าที่ถ่ายทอดสะสมพัฒนาและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งการจัดระเบียบสังคม ครู- อาจารย์ควรเป็นคนที่มีความมุ่งมั่น มีความจริงใจ และที่สำคัญครูต้องมีความยุติธรรม มีความพยายามช่วยให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญและให้ความสำคัญกับนักเรียนอย่างเหมาะสม มีความตระหนักในการที่จะสร้างเด็กให้มีความลึกซึ้งตนเองในทางบวกเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก และจะได้ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีและถูกต้องในอนาคต

หน้าที่ครูและโรงเรียนไว้ในด้านรักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ในการเข้าสังคมด้านผสมผสานความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม ด้านส่งเสริมการพัฒนาของปัจเจกชน ด้านกำหนดความสามารถเฉพาะทาง และด้านบทบาทในการนำการเปลี่ยนแปลง

ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบในการพัฒนาด้านการเขียนแบบครูในการมีจิตสาธารณะ จำนวน 2 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมการวิเคราะห์บุคคลต้นแบบ(ครูดีมีจิตสาธารณะ)

จากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองรูปแบบการพัฒนากิจกรรมบุคคลต้นแบบ(ครูดีมีจิตสาธารณะ)ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1.1 นักเรียนค้นหาบุคคลต้นแบบที่ประสบความสำเร็จหรือได้รับการยอมรับจากสังคมในด้านต่าง ๆ ได้

1.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงการมีจิตสาธารณะของบุคคลต้นแบบด้วยตนเอง

1.3 นักเรียนสามารถระบุลักษณะของบุคคลต้นแบบที่ดีได้

1.4 นักเรียนสามารถบอกแนวทางในการค้นหาบุคคลต้นแบบที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างความประพฤติได้

2. กิจกรรม อยากรู้เหมือนครู

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองกิจกรรมพัฒนา อยากรู้เหมือนครู เพื่อให้กลุ่มทดลองได้เลียนแบบอย่างที่ดีจากต้นแบบ(ครูดีมีจิตสาธารณะ) กับนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

2.1 นักเรียนสามารถนำแบบอย่างของบุคคลต้นแบบด้านจิตสาธารณะ และด้านการประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมาประพฤติได้ด้วยตนเอง

2.2 นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมการช่วยเหลือ การแบ่งปันการเห็นแก่ส่วนรวมซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญของการมีจิตสาธารณะได้โดยการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

2.2.3 กิจกรรม บุคคลต้นแบบ (เพื่อน)

กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่เช่นเพศศึกษาความเสมอภาคความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อนเด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้นเด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้องและอาจนำพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ว่าวัยรุ่นพยายามที่จะหาเพื่อนที่อยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกันเพื่อจะได้เอาไว้อุปถัมภ์คุ้มครองกันกลุ่มของเด็กวัยรุ่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อความประพฤติการแต่งกายกิริยาท่าทางมีการพยายามเลียนแบบกันเพื่อให้เกิดสัญลักษณ์กลุ่มขึ้นแม้ว่าการกระทำบางอย่างนั้นจะไปเพื่อความโก้เก๋และเพื่อให้เกิดเป็น

จุดสนใจขึ้นแม้จะขัดต่อสายตาของผู้ใหญ่ก็ตามผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้แบบเพื่อนในการมีจิตสาธารณะ จำนวน 1 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมการวิเคราะห์และเลือกบุคคลต้นแบบ (เพื่อน)

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้แบบเพื่อน วิเคราะห์ และเลือกบุคคลต้นแบบ กับนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1.1 นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกบุคคลต้นแบบด้านการใฝ่เรียนรู้ และด้านการประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีได้ด้วยตนเอง

1.2 นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการเลือกบุคคลต้นแบบ ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.3 แนวทางการพัฒนาโดยการเสริมสร้างลักษณะชีวิตให้มีจิตสาธารณะผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาโดยเสริมสร้างลักษณะชีวิตให้มีจิตสาธารณะ จำนวน 3 กิจกรรม

การเสริมสร้างลักษณะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือการวางรากฐานลักษณะชีวิตที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของเด็ก พ่อแม่จำเป็นจะต้องสอนให้เด็กรู้ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ และขอบเขตของพฤติกรรมนั้นมีอยู่แค่ไหน ลูกจำเป็นจะต้องรู้จักกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย และพ่อแม่ก็จำเป็นจะต้องบอกให้ลูกรู้ว่าพ่อแม่ยึดถือคุณค่าและหลักการอะไรบ้าง โดยเฉพาะพ่อแม่จะต้องเป็นผู้ช่วยเด็กควบคุมพฤติกรรมของเขา และด้วยการอบรมอย่างเสมอต้นเสมอปลายตั้งแต่เด็ก เมื่อโตขึ้นเด็กจะควบคุมตนเองได้ในที่สุด และนั่นคือ เป้าหมายสูงสุดของการฝึกฝนชีวิต คือ การที่บุคคลจะดำรงตนอยู่ในความถูกต้อง จะรู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ มีความสามารถที่จะบังคับตนเอง และควบคุมตนเองได้ดี โดยไม่ต้องมีผู้อื่นหรือกฎเกณฑ์อื่น ๆ มาคอยควบคุม

ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมในการพัฒนาด้านลักษณะชีวิตให้มีจิตสาธารณะ จำนวน 3 กิจกรรม คือ

2.3.1 กิจกรรม ช่วยฟังหน่อย

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาตามกิจกรรมช่วยฟังหน่อย กับนักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

- 1) นักเรียน มีสมาธิ ในการฟัง มากขึ้น
- 2) นักเรียนทราบวิธีการและหลักการฟังที่ถูกต้อง และรู้จักการอดทนที่จะฟัง และมีสติอยู่กับตนเองตลอดเวลา

3) นักเรียนทราบถึงการรู้จัก กาละ เทศะ และวางตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม

4) นักเรียนให้ความสนใจการฟังบรรยาย มีความกระตือรือร้น มีการซักถามข้อสงสัย และกล้าแสดงออก ให้เกียรติและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูวิทยากร

2.3.2 กิจกรรมการวางแผนการใช้เวลา

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการวางแผนการใช้เวลา กับนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

- 1) นักเรียนเข้าใจการวางแผนการใช้เวลา
- 2) นักเรียนตระถึงความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนการใช้เวลา
- 3) นักเรียนสามารถวางแผนการใช้เวลาของตนเองได้
- 4) นักเรียนมีความตระหนักถึงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือเรียน ทบทวนบทเรียนกับเพื่อน ร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนหรือกิจกรรมสาธารณะของชุมชน

2.3.3 กิจกรรม สมุดบันทึกความดี

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาตามกิจกรรมสมุดบันทึกความดี กับนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

- 1) นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อบทบาท และหน้าที่มากยิ่งขึ้น
- 2) นักเรียนตระถึงความสำคัญและประโยชน์ของการการจดบันทึกความดี
- 3) นักเรียน ครู ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นและพัฒนาการพัฒนাজิตสาธารณะ ทำให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 แนวทางการพัฒนาโดยการศึกษาดูงานผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาโดยการศึกษาดูงาน จำนวน 1 กิจกรรม คือ

2.4.1 กิจกรรม การศึกษาและดูงาน

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้แนวทางการพัฒนาตามกิจกรรมการศึกษาและดูงานกับนักเรียนมัธยมศึกษา ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

- 1) นักเรียนเข้าใจในบทบาทการเป็นนักเรียน และการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2) นักเรียนมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น เพราะมีแรงบันดาลใจจากตัวอย่างของบุคคล และสถานที่จริง จากการได้เรียนรู้ และสัมผัสด้วยตนเอง

3) นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน สามารถประยุกต์ใช้กับการพัฒนาจิตสาธารณะที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานะภาพของตนเองได้

3. สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตามที่ได้วิจัยได้ใช้รูปแบบในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 1 รูปแบบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง ดังนี้ 1) การอบรม ให้ความรู้ ได้แก่ การแต่งกายเหมาะสม การสื่อสารที่ดี การสร้างบุคลิกภาพภายใน และรู้เรื่องวินัย 2) การพัฒนาโดยบุคคลต้นแบบ ได้แก่ บุคคลต้นแบบ (ผู้ปกครอง) บุคคลต้นแบบ (ครู) ครูดีมีจิตสาธารณะ บุคคลต้นแบบ (เพื่อน) 3) การเสริมสร้างลักษณะชีวิตให้มีจิตสาธารณะ ได้แก่ ฟังหน่อยซิ การวางแผนเรื่องเวลา และสมุดบันทึกความดี และ 4) การศึกษาดูงาน ได้แก่ การศึกษาดูงาน สถานที่ และบุคคลตัวอย่างด้านการมีจิตสาธารณะ

การวิจัยระยะที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปรตาม 6 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการเขียนแบบผู้ปกครอง ด้านการเขียนแบบครู ด้านความมีวินัย ด้านการเขียนแบบเพื่อน และจิตสาธารณะของนักเรียน นำมาทดสอบกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกุศลดิษฐ์พิทยาคม อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 49 ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรก่อน และหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ มีค่าที่แตกต่างกันโดยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่สูงขึ้นทุกตัวแปร แล้วทำการทดสอบสมมุติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม แบบวัดซ้ำ MANOVA (Repeated Measure) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนานั้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรมที่แตกต่างกัน มีบางกิจกรรมที่นักเรียนต้องการสานต่อ เช่น การทำประโยชน์เพื่อคนอื่น โดยการออกค่ายอาสา การที่นักเรียนได้เปิดมุมมอง โดยการได้ออกไปเห็นสภาพการณ์หรือบุคคลที่ขาดโอกาสด้วยตนเอง จะทำให้ความเห็นแก่ตัวลดลง และเป็นผู้นำ เป็นตัวอย่างในการทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น และกิจกรรมที่นักเรียนมีความพึงพอใจมาก ต้องการให้มีขึ้นเป็นประจำ คือ การศึกษาและดูงาน นักเรียนเข้าใจในบทบาทการเป็นนักเรียน และการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี นักเรียนมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานเป็น

ผลสำเร็จตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น เพราะมีแรงบันดาลใจจากตัวอย่างของบุคคล และสถานที่จริง จากการได้เรียนรู้ และสัมผัสด้วยตนเอง นักเรียนมีความสุข สนุก สามารถประยุกต์ใช้กับการพัฒนาจิตสาธารณะที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานะภาพของตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข-หนองบัวลำภู ควรประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัย ด้านการเลียนแบบผู้ปกครอง ปัจจัยด้านการเลียนแบบครู ปัจจัยด้านความมีวินัย และปัจจัยด้าน การเลียนแบบเพื่อน เพราะนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นประชาชนที่มีอายุอยู่ในกลุ่มเยาวชน ที่จะเป็ นอนาคตของชาติต่อไป การทำให้นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นผู้มิจิตสาธารณะจึงเป็น สิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการมีจิตสาธารณะ ในขณะที่อยู่ในวัยที่อายุน้อย เมื่อโตขึ้นจะเป็น แบบอย่างที่ดี และทำประโยชน์เพื่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนสังคม ประเทศชาติ รวมทั้งเป็นพลเมือง ของโลกที่ดีต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข-หนองบัวลำภู โดยมีปัจจัยในการศึกษา ได้แก่ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านการเลียนแบบผู้ปกครอง ปัจจัยด้านการเลียนแบบครู ปัจจัยด้านความมีวินัย และปัจจัยด้านการเลียนแบบเพื่อน ระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากทั้งสองประเภทมีลักษณะและวัตถุประสงค์ นโยบายในการบริหารและการดำเนินงาน แตกต่างกัน

2.2 ในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลข-หนองบัวลำภู เป็นพื้นที่ ที่ผู้วิจัย เดินทางไปเก็บข้อมูลและสังเกตการณ์ได้สะดวก เนื่องจากมีข้อจำกัด ด้วยระยะเวลา และงบประมาณการวิจัย ดังนั้น การอ้างอิง ไปสู่หน่วยงานอื่นมีข้อจำกัด จึงควรมีการวิจัย และทดลองในหน่วยงานอื่น หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งอื่น เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ ด้วย

2.3 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลการวิจัย จึงควรมีการศึกษาในลักษณะที่ตัวแปรแต่ละตัวสามารถส่งผลซึ่งกันและกันได้ หรือมีอิทธิพลย้อนกลับได้ จะเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY